

Нове прочитання класики: у київському театрі Франка презентували «Конотопську відьму»

30 КВІТНЯ 2023, 18:00

МАРІЯ КАТАЄВА

12887

У виставі переплелися реальність та містика. Фото: Театр Франка

Вистава поставлена за сатирично-фантастичної повістю письменника Григорія Квітки-Основ'яненка, написаною в 1833 році, 190 років тому.

У 1980-х роках «Конотопська відьма» успішно йшла на сцені театру Франка. Автором інсценізації постановки, прем'єра якої відбулася 1982 року, був Богдан Жолдак, композитором — Ігор Поклад. У виставі тоді грали Яків Сиротенко, Михайло та Олександр Задніпровські, Наталія Сумська, Богдан Бенюк.

Нову постановку у театрі здійснив Іван Уривський, який вдало працює з українською класикою. Лише у Театрі Франка йдуть його «Лимерівна» за Панасом Мирним та «Безталанна» за Карпенко-Карим. Вистава стала викликом для режисера. Зазвичай він працює із серйозним драматичним матеріалом, перед цим ставив «Калігулу» за Камю.

Режисер Іван Уривський. Фото: Театр Франка

«Давно мріяв здійснити постановку „Конотопської відьми“. Історія, викладена автором, на мій погляд, є достатньо актуальною, хоча і вирішена в жанрі сатиричної комедії, — зазначає **режисер Іван Уривський**. — Тут присутні точні архетипи, з якими мені як режисерові цікаво працювати. Є бажання зберегти стиль і атмосферу твору».

За сюжетом, після смерті батька конотопським сотником стає Микита Забрюха, а писарем — його друг Прокіп Пістряк, який насправді сам хоче стати сотником. Аби підставити Забрюху, замість того, щоб за наказом гетьмана з Чернігова йти з військом в похід, він підмовляє сотника влаштувати полювання на відьом. Виявивши справжню відьму, Явдоху Зубиху, Забрюха просить її наслати на вподобану йому Олену чарів, щоб вона вийшла за нього. Адже Олена, яка має іншого коханого, Дем'яна Халявського, дала йому гарбуза.

Повість Григорія Квітки-Основ'яненка має кілька пластів. Окрім висміювання містечкової козацької старшини (конотопський сотник Забрюха отримує посаду у «спадок», але сам не має відповідних якостей: неписемний, не надто розумний, піддається на маніпуляції, любить попоїсти та випити), тут змальовуються і природні лиха (відсутність дощу стає привідом полювання на відьом), військові події (сотник отримує накази зібрати козаків, щоб виступити на захист держави), і власне досить жорстокі перевірки потенційних «відьм» (жінок топили, якщо тоне — не відьма), які дійсно бували в ті часи.

«Ми зробили власну версію. Для мене головною темою став вибір між двох сил — Світла і Темряви, — розповідає Іван Уривський. — Це у глобальному розумінні, але цей вибір може бути набагато об'ємніший і різноманітніший. У повісті присутні історія кохання, відчуття неминучої війни, тема влади, яка випадково потрапляє не до тієї людини. Певною мірою це своєрідна казка із жахливим фіналом. Персонажі зрікаються Віри і покладаються на темні сили. А людина без Віри перестає бути Людиною, перетворюючись на пішака, який не здатен ані змінити власне життя, ані протидіяти тому, що відбувається навколо».

Режисер привніс у твір сучасного звучання. Так, писар Пістряк іменує себе «десницею», разом з сотником Забрьюхою вони кумедно танцюють і співають. Особливу роль у виставі грають вокальні номери — фольклорні та сучасні — їх аранжування здійснила Сусанна Карпенко.

У постановці задіяні два чудових склади акторів. Цікаво, що образ відьми Явдохи Зубихи втілили дві різні за типажем і віком акторки — молодша Христина Федорак та старша Олена Хохлаткіна. Відьма може бути різною, ніби підкреслює режисер.

Сотника та писаря зіграли Назар Задніпровський і Михайло Кукук та Олександр Ярема і Андрій Самінін, а закоханих Халявського та Олену — Михайло Матюхін і Оксана Жданова та В'ячеслав Хостікоєв і Марія Рудинська.

«Мені хотілося дати глядачам трохи світла. Потрібні вистави з різними настроями, які народжують різні відчуття, думки, але й у той же час провокують на роздуми. „Конотопська відьма“ — бурлескна яскрава комедія, просякнута гумором, але і гумор у нас, українців, завжди дає поштовх до дії, до пошуку досконалості, в першу чергу в самому собі, в кожному із нас», — підкреслює режисер Іван Уривський.

Марія КАТАЄВА, «Вечірній Київ»